

АНА КНЕЖЕВИЋ

Титрање светла

ANA KNEŽEVIĆ

Flickering Light

АНА КНЕЖЕВИЋ

Титрање светла

ANA KNEŽEVIĆ

Flickering Light

Портрет уметнице испред првог триптиха **Fiat Lux** из 2013. године
Portrait of the artist in front of the first **Fiat Lux** triptych from 2013

Насловна страна / Front cover

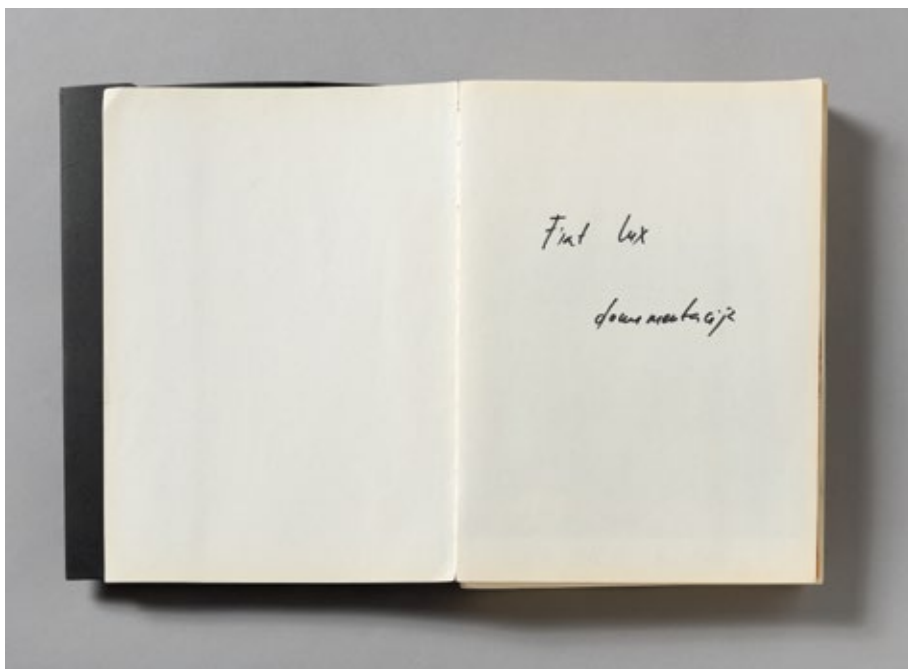
Fiat Lux, триптих, 2017, зидна инсталација, акрилне плоче између два стакла и дрвени рамови, 55x232x5cm

Fiat Lux, triptych, 2017, wall installation, acrylic sheets between two glasses in a wooden frame, 55x232x5cm

галерија

Београд
Новембар-децембар 2022.

Свеска (Sketch), 2014-2018, објекат, 29x21x2,6cm
Notebook (Sketch), 2014-2018, object, 29x21x2.6cm

Владимир Бјеличић

ТИТРАЊЕ СВЕТЛА

или

О настанку једног рада и другим елементима

Термин опажање или перцепција дефинисан је као комплексан и активан процес потраге, одабира, утврђивања и организовања. Поетски речено, у питању је стање током којег се осећаји сједињују како би се дошло до непосредног разумевања спољног света, али и властитог бића.

Моћ опажања је неодвојива од уметничке производње кроз историју. Међутим, са развојем науке и технологије током XX века долази до првих значајнијих експеримената који за циљ имају испитивање различитих перцептивних феномена попут светлости. Било да је природног или вештачког порекла, овај јединствени облик енергије постао је предметом континуираног истраживања разних уметника жељних да тестирају границе погледа¹.

На том трагу развија се и уметничка пракса Ане Кнежевић. Користећи се светлошћу, али и простором као основним алаткама, она доследно истражује могућности симетричних констелација у покушају да овлада новим територијама. Ова тврдња наводи на помисао да је уметница налик научници – истраживачици која са невероватним узбуђењем одлази у поноре властитих сазнања и маште не би ли дошла до нових увида. Оваква паралела није необична имајући у виду мултидисциплинарно деловање Ане Кнежевић, а своје посебно оправдање налази у серији *Fiat Lux* коју уметница ствара у периоду између 2013. и 2019. године изложеној у галеријском простору Б2.

У питању је збир цртежа и колажа процеса изведених у форми књиге уметнице. Ове варијације на тему сведених геометријских форми у великој мери означавају базичне премисе уметничке вишегодишње праксе препознатљиве по јединственим просторним амбијентима/интервенцијама и *vr* пројектима. *Fiat Lux* се може сагледати и као партитура за потенцијалну изведбу рада у физичком простору, што нас доводи до закључка да звучни потенцијал никако не сме бити занемарен у анализи ове серије, али и целокупне уметничке праксе Ане Кнежевић. Пажљивим низањем цртежа ствара се јединствен ритам, те се стиче утисак компоновања релација форми које би могло бити слично правилима контрапункта.

¹ Најпре оних окупљених око глобалног покрета оптичке уметности, као и оних који су чинили покрет *Светлост и простор* у Америци 1960-их и 1970-их година прошлог века.

Таква звучна модулација целе серије која настаје у налету током поменутих шест година подразумева и темпоралност као важан аспекта рада уметнице.

Наиме, контемптирајући разне формације и њихове физичке манифестације, Ана Кнежевић користи време како би освестила процес, те конструисала јединствен ефемерни поредак базиран на интеракцији уметничких књига са триптихом који чине црне акрилне плоче.

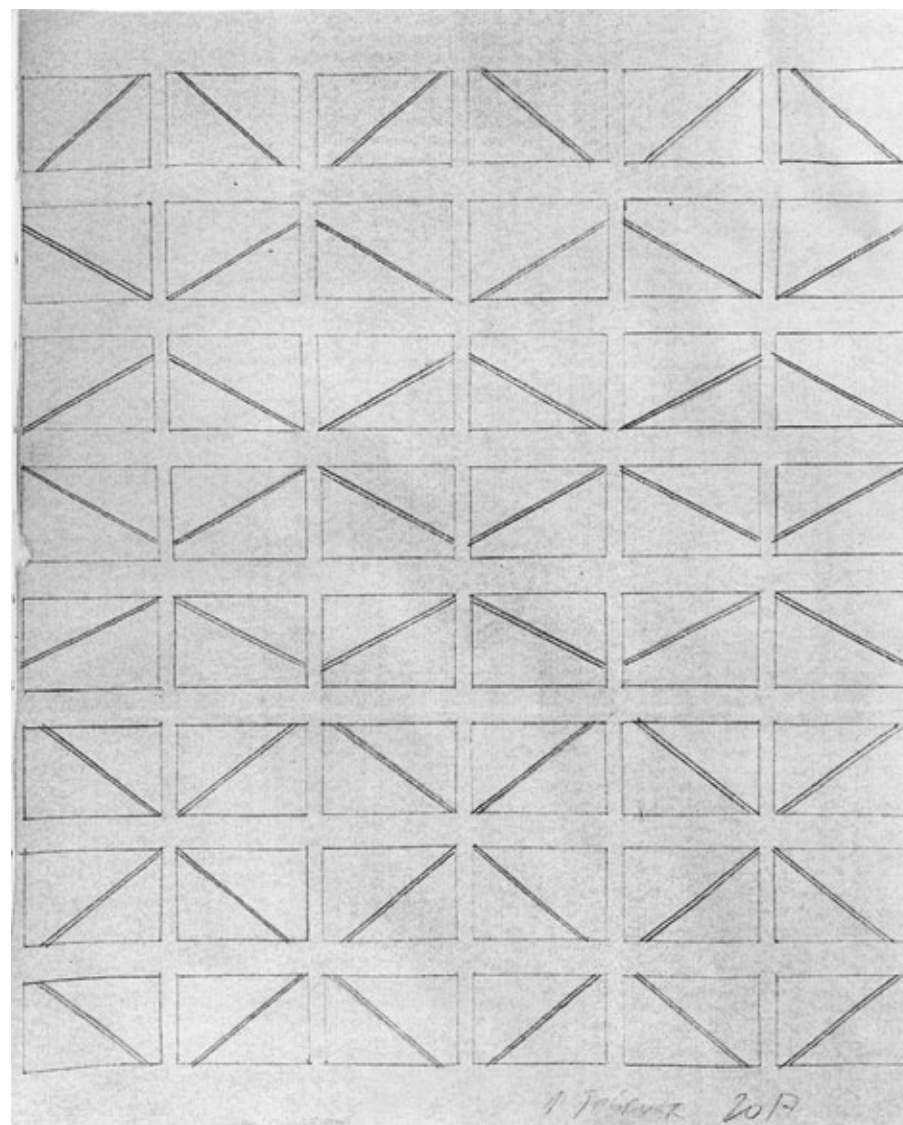
Поред времена и музике, овде долазимо до још једног аспекта релевантног за разумевање изложених радова, а то је присуство сенке. Овде је згодно подсетити да Карл Јунг сенку дефинише као архетипско присуство које означава све оно што личност не жели да буде и што не признаје да јесте. Прецизним позиционирањем на површину зида, стварањем сенке проузроковане светлошћу галеријског простора, те излагањем посматрача властитом одразу у стаклу, Кнежевић потенцијално отвара и идентитетска питања било да разматра властиту или туђу позицију.

Интеракција са овим радовима је у вези са извесном дозом тензије коју уметница гради у простору постављајући изложене елементе у специфичне односе, увек свесна могућности или ограничења контекста у коме реализује поставку. На тај начин, како сама тврди, Кнежевић тежи конституисању просторне еволуције било да ради у физичком или виртуелном окружењу.

Стога тврдити да оно што Ана Кнежевић производи најпре припада корпусу минималне уметности сузило би њене домете. То значи да њу не занимају само формални аспекти рада попут серијалности, репетитивности и редуktivности, већ и крајње концептуални аспекти попут имерзивности, интерактивности и перформативности рада који карактеришу савременост.

Координисане форме у овој серији свој пун капацитет очито доживљавају кроз дијалог са посматрачем. Могућност личне катарзе и сасвим поетичне потраге за сопством чине радове Ане Кнежевић вишеслојним, а уколико је неопходно направити паралелу може се рећи да су они колективно веома налик оним лоцираним у капели Марка Ротка или амбијентима Џејмса Турела.

Иако наизглед самодовољни, ови радови евоцирају трансформацију искуства проузрокованог погледом. Опажање постаје доминантна алатка за кодификацију затеченог призора који ако не подстиче отклон од свакодневице засићене екранима и дневно-политичким темама, онда макар пружа ментални и физички смирај док титра у видном пољу.

Fiat Lux, дијаграми у осам низова, 2017, паус папир и перманентни маркер, 89,5x63cm
Fiat Lux, diagrams in eight rows, 2017, tracing paper and permanent marker, 89.5x63cm

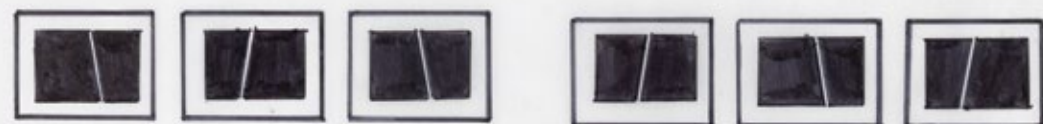
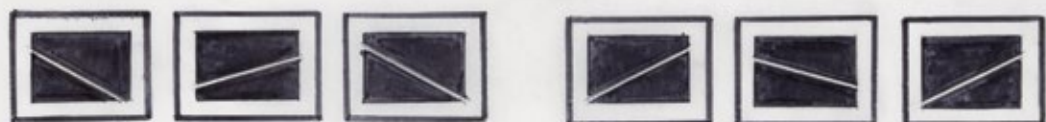
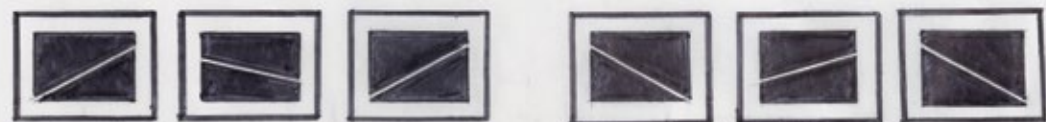
Стране 6 и 7 / Pages 6 and 7

Fiat Lux, дијаграми у осам низова, 2015, паус папир и перманентни маркер, 89,5x63cm
Fiat Lux, diagrams in eight rows, 2015, tracing paper and permanent marker, 89.5x63cm

Стране 8 и 9 / Pages 8 and 9

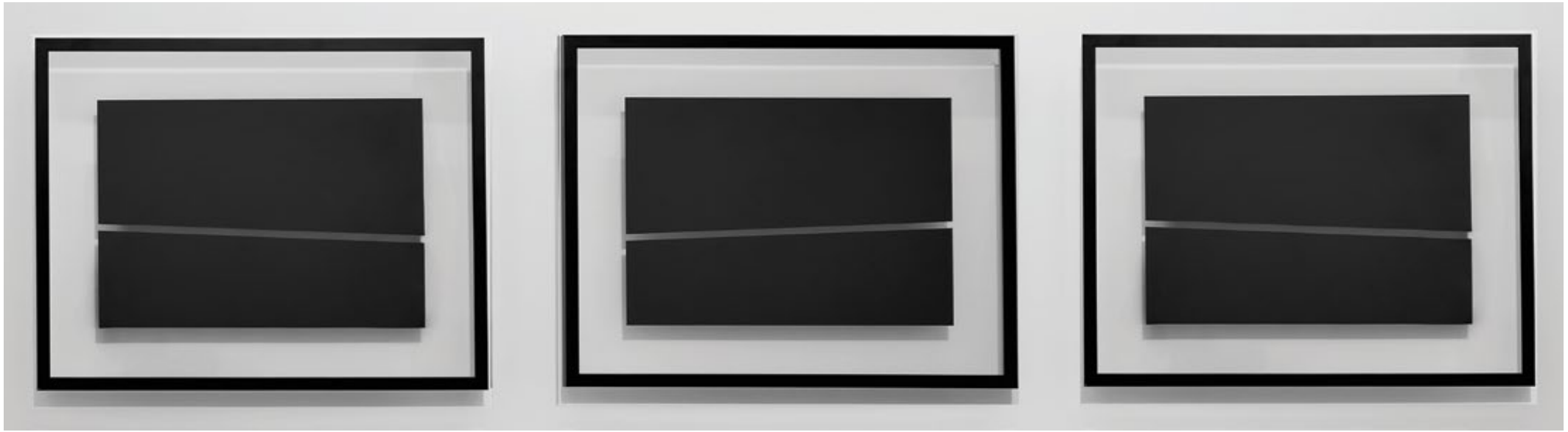
Fiat Lux, дијаграми у осам низова, 2017, паус папир и перманентни маркер, 89,5x63cm
Fiat Lux, diagrams in eight rows, 2017, tracing paper and permanent marker, 89.5x63cm

Ана Кнежевић у процесу рада на дијаграмима **Fiat Lux**, Њујорк 2017.
фотографија: Марија Кундаковић
Ana Knežević in the process of making **Fiat Lux** diagrams, New York, 2017
photo: Marija Kundaković.

Fiat Lux, триптих, 2017, зидна инсталација, акрилне плоче између два стакла и дрвени рамови, 55x232x5cm

Fiat Lux, triptych, 2017, wall installation, acrylic sheets between two glasses in a wooden frame, 55x232x5cm

Fiat Lux, триптих, 2017, зидна инсталација, акрилне плоче између два стакла и дрвени рамови, 55x232x5cm

Fiat Lux, triptych, 2017, wall installation, acrylic sheets between two glasses in a wooden frame, 55x232x5cm

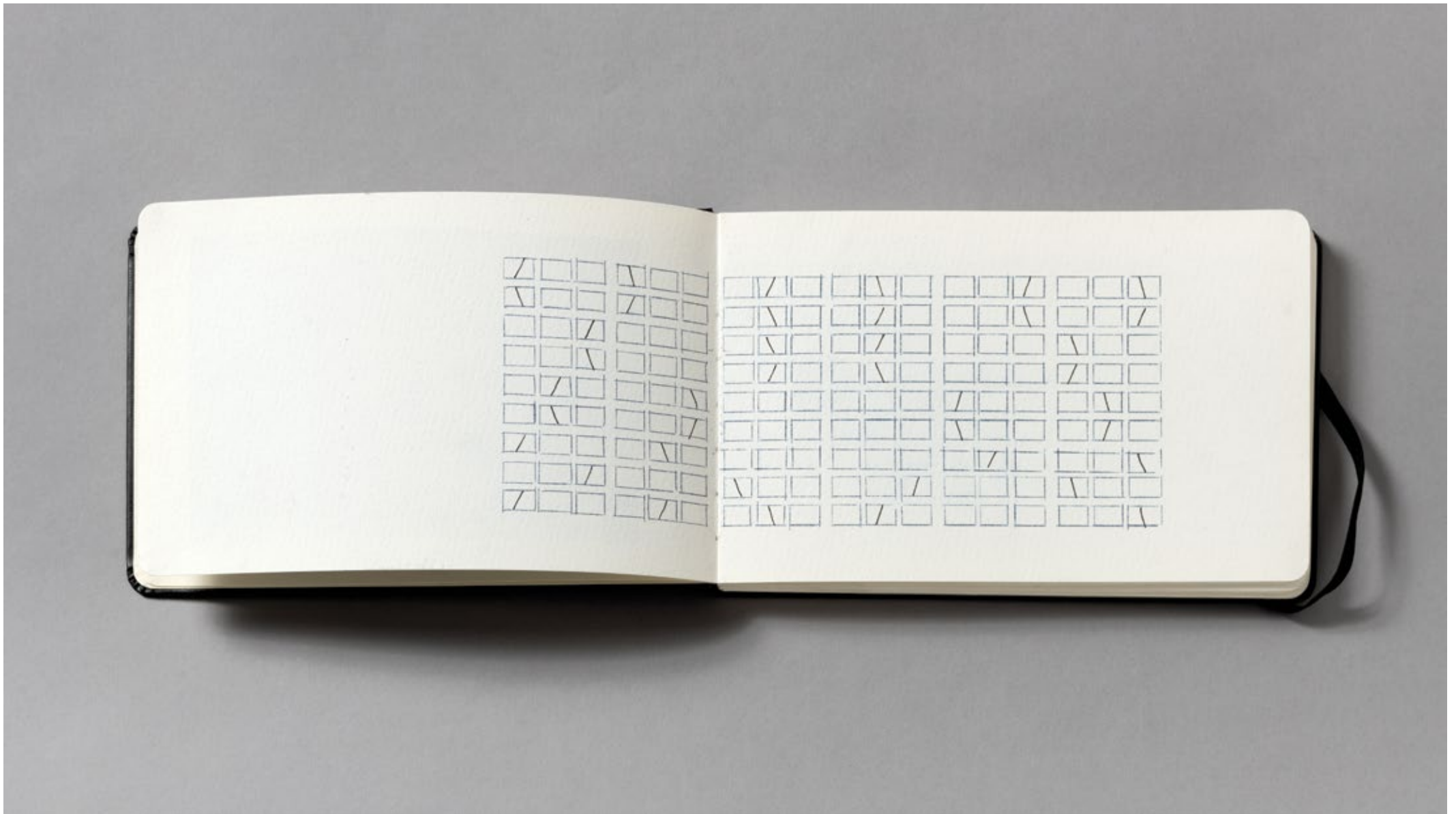

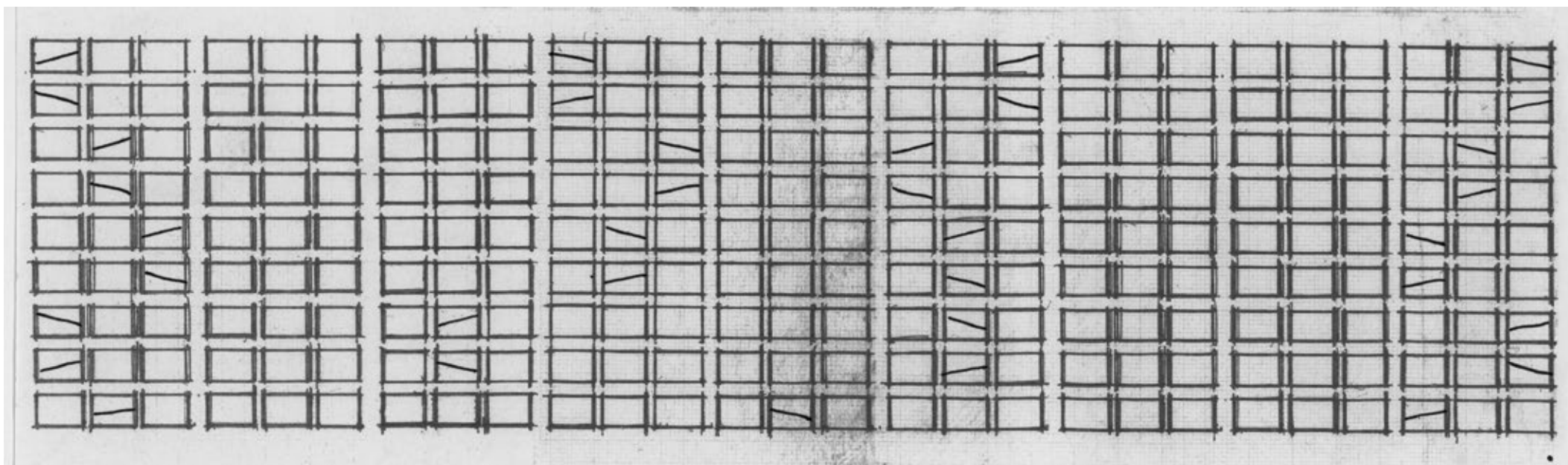
The Mirror of Light, 2017, панорама у Галерији савремене уметности у Смедереву
The Mirror of Light, 2017, panorama, Gallery of contemporary art, Smederevo

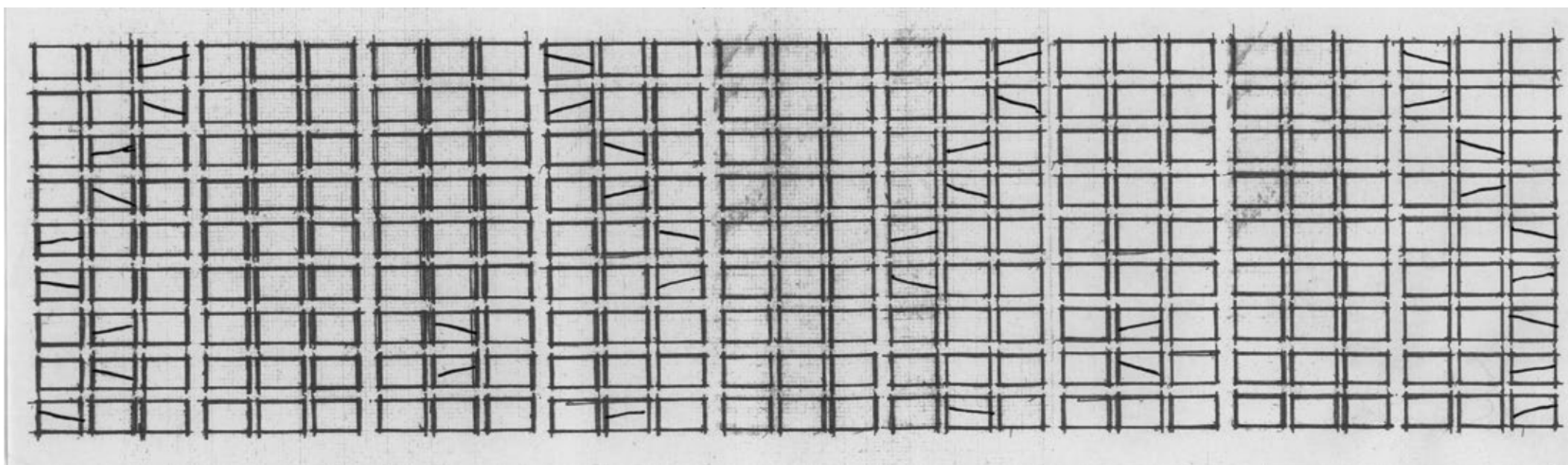
Свеска, 2018-2019, објекат, 13,2x21x1,5cm
Notebook, 2018-2019, object, 13,2x21x1,5cm

Свеска, 2018-2019, објекат, 13,2x21x1,5cm
Notebook, 2018-2019, object, 13,2x21x1,5cm

Fiat Lux, дијаграми, 2018, рапидографи на папиру, 11,2x35,7cm
Fiat Lux, diagrams, 2018, ink on paper, 11.2x35.7cm

Fiat Lux, дијаграми, 2019, рапидографи на папиру, 11,2x35,7cm
Fiat Lux, diagrams, 2019, ink on paper, 11.2x35.7cm

Vladimir Bjeličić

FLICKERING LIGHT

or

On the Making of an Artwork and Other Elements

The term perception is defined as a complex and active process of searching, selecting, determining and organizing. Poetically said, it is a state during which feelings are merged in order to attain a firsthand understanding of the outside world, as well as of one's own being.

The power of perception has been inseparable from artistic production throughout history. However, with the development of science and technology during the 20th century, the first significant experiments were carried out with the aim of examining various perceptual phenomena such as light. Whether of natural or man-made origin, this unique form of energy has become the subject of continuous research by various artists eager to test the limits of vision.¹

Ana Knežević's artistic practice has also been developing in that direction. Using light and space as basic tools, she consistently explores the possibilities of symmetrical constellations in an attempt to master new fields. This assertion compares the artist to a scientist - a researcher who with incredible excitement goes into the depths of his/her own knowledge and imagination in order to gain new insights. Such a parallel is not unusual considering Ana Knežević's multidisciplinary work, and it is specially justified in the *Fiat Lux* series that she produced between 2013 and 2019, and which is now exhibited at Gallery B2.

The exhibition consists of a collection of drawings and collages showing a process executed in the form of the artist's book. These variations on the theme of reduced geometric forms largely indicate the basic premises of the artist's many years of practice recognizable by unique spatial ambiances/interventions and VR projects. *Fiat Lux* can also be seen as a score for a potential work set in a physical space that leads us to conclude that the sound potential must not be neglected in the analysis of this series, as in Ana Knežević's entire artistic practice. By carefully arranging the drawings, a unique rhythm is created, and one gets the impression that the relationships between the forms are composed in a way that could be similar to the rules of counterpoint.

Such a sound modulation of the entire series, which was created in a burst of inspiration during the above-mentioned six years, also implies temporality as an important aspect of the artist's work. Namely, contemplating various formations and their physical manifestations, Knežević uses time in order to become aware of the process and construct a unique ephemeral order based on the interaction of art books with triptychs made of black acrylic plates.

In addition to time and music, there is another aspect relevant to the understanding of the exhibited works - the presence of the shadow. Thus, it is appropriate to recall at this point, that Carl Jung defines the shadow as an archetypal presence that signifies everything that the personality does not want to be and does not admit to being. By precisely positioning the works on the surface of the wall, creating a shadow produced by the light of the gallery space, and exposing viewers to their own reflections in the glass, Knežević potentially opens questions of identity, whether considering her own or someone else's position.

Interaction with these works is related to a certain amount of tension that the artist builds in the space by placing the exposed elements in specific relationships, always aware of the possibilities or limitations of the context in which the installation is set. In this way, as she claims, Knežević strives to constitute a spatial evolution, whether she works in a physical or virtual environment.

Therefore, to claim that the work of Ana Knežević primarily belongs to the corpus of minimal art would narrow her scope. This means that she is not only interested in the formal aspects of a work such as seriality, repetitiveness and reductiveness, but also in the more conceptual aspects such as immersion, interactivity and performativity of a work that characterize modernity.

The coordinated forms in this series clearly achieve their full capacity through a dialogue with the viewer. The possibility of personal catharsis and an utterly poetic search for the self make Ana Knežević's works multi-layered, and if necessary to draw a parallel, it can be said that they are collectively very similar to those located in the Rothko's Chapel or James Turrell's ambiances.

Although seemingly self-sufficient, these works evoke a transformation of the experience provoked by the gaze. Perception becomes the dominant tool for the codification of the encountered image, which either encourages one to take a step away from everyday life saturated with screens and daily-political topics, or at least provides mental and physical calm as it flickers in the field of vision.

---

¹ Namely those gathered around the global Optical Art movement, as well as those who belonged the Light and Space Movement in America in the 1960s and 1970s.

Ана Кнежевић (Београд, Србија, 1976) је интердисциплинарна уметница. Завршила је студије сликарства на Факултету ликовних уметности у Београду (2002) и студирала је сликарство на Факултету уметности Масачусетс (Massachusetts College of Art) у Бостону (2003-2004). Ради светлосно-звучне инсталације, цртеже и VR инсталације. Од 2017. експериментира са медитативним просторним искуствима, истражујући нове територије отворене VR технологијом. Добитница је CultureHub стипендије и резиденције у Њујорку 2018, награде Pollock-Krasner у Њујорку 2017, награде CEC ArtsLink у Њујорку 2012. и београдске награде за цртеж Фондације Владимир Величковић 2009. године. Осим у бројним градовима Србије, самостално је излагала у Њујорку, Бостону и Паризу. Дела јој се налазе у важним колекцијама у Србији (Музеј у Смедереву, Музеј Рудничко таковског краја, Wiener Städtische, Галерија „Надежда Петровић“, Чачак, галерија ХАОС и друге). Живи и ради у Њујорку од 2013. године.

Ana Knežević (Belgrade, Serbia, 1976) is an interdisciplinary artist. She completed MFA Painting at the Faculty of Fine Arts in Belgrade (2002) and studied painting at the Massachusetts College of Art in Boston (2003-2004). She creates light and sound installations, drawings and VR installations. Since 2017, she has been experimenting with meditative spatial experiences, exploring new areas introduced by the VR technology. She was awarded the CultureHub scholarship and residency in New York in 2018 and is the winner of the Pollock-Krasner award in New York in 2017, the CEC ArtsLink award in New York in 2012, and the Belgrade Drawing Award of the Vladimir Veličković Foundation in 2009. Apart from the numerous cities in Serbia, she exhibited independently in New York, Boston and Paris. Her works can be found in important collections in Serbia (Museum in Smederevo, Museum of Rudnik and Takovo Region, Wiener Städtische, "Nadežda Petrović" Gallery, Čačak, HAOS gallery and others). Since 2013 she has lived and worked in New York.

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
е-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Текст

Владимир Бјеличић

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографије

Слободан Ранђеловић
Мирјана Мири Ристић Дамјановић
Владимир Поповић

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević

Organization and Production

Bojan Muždeka

Text

Vladimir Bjeličić

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Slobodan Randelović
Mirjana Miri Ristić Damjanović
Vladimir Popović

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Кнежевић А.(083.824)
7.038.55(497.11)"20"(083.824)

КНЕЖЕВИЋ, Ана, 1976-

Ана Кнежевић = Ana Knežević : Титрање светла = Flickering Light
: Галерија Б2, новембар-децембар 2022. / [текст Владимир Бјеличић]
= [text Vladimir Bjeličić] ; [превод Ванда Перовић] = [translation Vanda Perović] ; [фотографије Слободан Ранђеловић, Мирјана Мири Ристић Дамјановић, Владимир Поповић] = [photography Slobodan Randelović, Mirjana Miri Ristić Damjanović, Vladimir Popović]. - Београд : Галерија Б2 = Belgrade : Gallery B2, 2022 (Београд : Алта Нова = Belgrade : Alta Nova). - 24 стр. : репродукције ; 24 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Уметничина слика. - Тираж 300.
- Ана Кнежевић: стр. 24.

ISBN 978-86-6054-026-5

а) Кнежевић, Ана (1976-) - Инсталације (уметност) - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 79365129

Пријатељи пројекта

C'EST MOI
art jewellery

ГАЛЕРИЈА Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs